

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **A. A.**, zast. Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem, se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje, odbor cizinecké policie, odd. pobytové kontroly, pátrání a eskort**, se sídlem Věkoše 416, Hradec Králové, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 5. 2017, č. j. 29 A 3/2017 - 37,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 8228 Kč; tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 4. 2017, č. j. KRP H-36614-32/ČJ-2017-050022-SV-K, kterým žalovaná rozhodla o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), na dobu 30 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[2] Krajský soud nesdílel názor žalobce, že žalovaná vyhodnotila nedostatečně, eventuálně nesprávně, možnost uložení zvláštních opatření podle §§ 123b a 123c zákona o pobytu cizinců. Krajský soud souhlasil se závěrem žalované, že uložení zvláštních opatření upravených v § 123b odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců, nepřicházelo v daném

případě v úvahu. Žalobce totiž v průběhu řízení uvedl, že nemá žádnou adresu, kterou by žalované sdělil jako možné místo svého pobytu, nedisponuje žádnými penězi a nezná ani vhodnou osobu, která by za něj finanční záruku mohla složit. Odůvodnění rozhodnutí žalované posoudil krajský soud v tomto směru jako objektivní, přesvědčivé a dostatečné.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu, který podřadil pod § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel zopakoval svou námitku, že posouzení možnosti uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců nebylo žalovanou provedeno dostatečně a odpovědně; soud i žalovaná dle stěžovatele nezohlednily individuální okolnosti případu. Krajský soud i žalovaná při posuzování účelnosti uložení zvláštních opatření nesprávně vycházely z jakési fikce stěžovatelovy nespolehlivosti pramenící ze skutečnosti, že stěžovatel nevycestoval z území České republiky v době stanovené rozhodnutím o správním vyhoštění, aniž by zohlednily, že v mezidobí mezi rozhodnutím o správním vyhoštění a zajištěním stěžovatele proběhla delší doba, v níž bylo vedeno řízení o udělení mezinárodní ochrany a stěžovatel tak na území České republiky pobýval delší dobu legálně. Institut zvláštních opatření musí být vykládán v souladu se smyslem, cíli a požadavky návratové směrnice. Její snahou je minimalizace omezování osobní svobody v případě zajištění cizinců za účelem vyhoštění zahrnutím povinnosti správního orgánu provést úvahu o možnosti aplikace mírnějších opatření, než přistoupí k samotnému zajištění. V žádném případě nelze připustit paušalizované rozhodování ve věcech jednotlivých skupin zajišťovaných cizinců, což je případ stěžovatele, k jehož zajištění bylo přistoupeno pouze z důvodu, že pobýval na území České republiky po uplynutí doby k vycestování, přičemž se ovšem nijak neskrýval a výkon správního vyhoštění vědomě nemařil. V této souvislosti stěžovatel poukázal na usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 – 38.

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zrekapitulovala dosavadní řízení a zopakovala důvody, které ji vedly k závěru, že uložení zvláštních opatření v dané věci by bylo neúčinné. Odmítla námitku paušalizovaného rozhodování ve věcech jednotlivých skupin zajišťovaných cizinců, naopak při svém rozhodování vycházela z konkrétního jednání stěžovatele a věc posoudila v souladu se zásadou individualizace. Žalovaná navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Poté Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uvedl, že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., v textu kasační stížnosti však namítl nepřezkoumatelnost

pokračování

rozhodnutí žalované, která měla v rozhodnutí o zajištění pominout specifické okolnosti případu stěžovatele.

[8] Ze správního spisu vyplynulo, že rozhodnutím o správním vyhoštění Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje ze dne 3. 4. 2013, č. j. KRPB-300019/ČJ-2012-060022-SV, byl stěžovatel vyhoštěn na dobu 6 měsíců s dobou k vycestování v délce 30 dnů; rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. 4. 2013. Dne 25. 4. 2015 požádal stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany, jeho žádost byla zamítnuta, rozhodnutí o zamítnutí nabylo právní moci dne 22. 6. 2016. Proti zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu podal stěžovatel žalobu, kterou krajský soud zamítl; rozhodnutí krajského soudu nabylo právní moci dne 1. 11. 2016, kasační stížnost stěžovatele podaná proti rozhodnutí krajského soudu byla odmítnuta usnesením zdejšího soudu ze dne 6. 12. 2016, č. j. 7 Azs 288/2016 – 19. Po ukončení řízení o mezinárodní ochraně stěžovatel z území ČR nevycestoval, ač mu tato povinnost byla uložena do 12. 1. 2017. Dne 15. 4. 2017 byl stěžovatel kontrolován Policií ČR, při kontrole se prokázal neplatným cestovním pasem. Policií bylo zjištěno, že stěžovatel nedisponuje platným vízem nebo povolením k pobytu a je veden v Evidenci nežádoucích osob od 23. 4. 2013 do 7. 7. 2017. Stěžovatel byl následně zajištěn dle § 27 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

[9] Oznámením ze dne 16. 4. 2017 bylo zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění. Stěžovatel mj. uvedl, že je svobodný, bezdětný a nepamatuje si, kdy přicestoval do České republiky. Konkrétní důvod nemožnosti návratu do Kamerunu nesdělil; uvedl, že do Kamerunu již nepatří, konkrétní nebezpečí nedokázal definovat. Dále uvedl, že má přítelkyni, Češku, o které bez jejího souhlasu nebude mluvit. K dotazu na příbuzné či blízké osoby uvedl, že toto řízení se týká pouze jeho osoby. Vyjádřil ochotu zaplatit náklady správního řízení, ale uvedl, že nemá peníze, může pracovat, konkrétní práci zajištěnou nemá; přátele, kteří by mu případně mohli půjčit peníze, na výslovný dotaz neuvedl. Pokud jde o bydlení, stěžovatel vypověděl, že někdy navštěvoval přátele a nemá žádnou oficiální adresu, kterou by uvedl; telefon má, ale nezná číslo. Na otázku, zda je schopen a ochoten opustit území ČR a Evropské unie, odpověděl stěžovatel, že nemůže, neboť nemá kam jít. Dále stěžovatel uvedl, že dle jeho názoru v Kamerunu, resp. okolních zemích, není bezpečno, politický systém v Kamerunu negarantuje bezpečnost, dle mínění stěžovatele byl jeho otec zabit z politických důvodů. Součástí spisového materiálu je závazné stanovisko MV ČR k možnosti vycestování cizince, ze kterého vyplývá, že vycestování stěžovatele do Kamerunu je možné.

[10] Dne 15. 4. 2017 zahájil policejní orgán úkony trestního řízení ve věci podezření ze spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku stěžovatelem. Rozhodnutím ze dne 16. 4. 2017, č. j. KRPH-36614-27/ČJ-2017-050022-SV-K, rozhodla žalovaná o správním vyhoštění stěžovatele na dobu 4 let a stanovila dobu k vycestování z území ČR do 7 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí. Téhož dne rozhodla o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění na dobu 30 dnů od okamžiku omezení osobní svobody. Dne 21. 4. 2017 požádal stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany, s ohledem na rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR o zajištění stěžovatele dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu bylo zajištění dle zákona o pobytu cizinců ukončeno dne 25. 4. 2017.

[11] Podle § 124 odst. 1 písm. b) a zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud b) je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.

[12] Podle § 123b odst. 1 písm. a), b) a c) zákona o pobytu cizinců je zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“) a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

[13] Z uvedeného vyplývá, že k zajištění cizince lze přistoupit za kumulativního naplnění podmínek uvedených ve shora citovaném § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Jednou ze zákonných podmínek je skutečnost, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování.

[14] Nejvyšší správní soud nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné z důvodu, že možnost uložení zvláštních opatření byla žalovanou posouzena nedostatečně, neodpovědně a bez přihlédnutí ke specifickým okolnostem daného případu. Při posouzení možnosti využití zvláštních opatření žalovaná nevycházela pouze z té skutečnosti, že stěžovatel nevycestoval v době po skončení řízení o udělení mezinárodní ochrany, jak tvrdí stěžovatel.

[15] Z rozhodnutí žalované zcela jasně vyplývá, jaké důvody ji vedly v řízení o zajištění cizince přímo k rozhodnutí o zajištění stěžovatele bez využití možnosti uložení zvláštních opatření. Pokud jde o zvláštní opatření spočívající v uložení povinnosti cizinci oznámit adresu místa pobytu, zdržovat se tam, oznamovat jeho změnu a zdržovat se na oznámené adrese za účelem provedení kontroly, vycházela žalovaná ze zjištění, že stěžovatel není přihlášen k pobytu na konkrétní adrese v ČR, sám nebyl schopen uvést žádné konkrétní místo pobytu, kde by mohl bydlet do svého vycestování z ČR, a dále nebyl schopen uvést telefonní číslo pro případný telefonní kontakt. Pokud jde o složení finanční záruky, vycházela žalovaná znovu z výpovědi stěžovatele ze dne 16. 4. 2017; kdy uvedl, že nemá peníze, a na výslovnou otázku neuvedl osobu, která by peněžní prostředky mohla složit za něj. Možnost složení finanční záruky proto žalovaná posoudila jako bezpředmětnou. Neuložení zvláštního opatření spočívající v povinnosti cizince hlásit se ve stanovené době osobně policii odůvodnila žalovaná důvodnou obavou z ohrožení výkonu správního vyhoštění v případě uložení tohoto zvláštního opatření, která pramenila z předešlého jednání stěžovatele, které demonstruje jeho přístup k právnímu řádu České republiky.

pokračování

[16] Kromě skutečnosti, že stěžovatel pobýval na území ČR bez platného víza, resp. povolení k pobytu, bez platného cestovního dokladu, to vše v době pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění, poukázala žalovaná na to, že se stěžovatel v průběhu svého pobytu na území ČR dopouštěl opakovaně přestupků, včetně přestupků fyzického napadení. Obavu, že se stěžovatel bude skrývat, nevycestuje z území ČR, a tím zmaří výkon správního vyhoštění, vzbudilo u žalované rovněž vyjádření stěžovatele, který při výsledku dne 16. 4. 2017 uvedl, že po zamítnutí žádosti o azyl nevycestoval z území, protože nikam jinam vycestovat nemohl. Na základě uvedených skutečností dospěla žalovaná k závěru, že uložení zvláštních opatření by se zcela míjelo účinkem, a proto k jejich uplatnění nepřistoupila. Je tedy zřejmé, že žalovaná se k otázce možnosti uložení zvláštních opatření přezkoumatelným způsobem vyjádřila a nebylo důvodu, aby krajský soud zrušil její rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost.

[17] Stěžovatel namítá, že žalovaná nehodnotila tu skutečnost, že mezi původním rozhodnutím o správním vyhoštění, jehož výkon stěžovatel mařil, a jeho zajištěním za účelem správního vyhoštění, uplynula nezanedbatelná doba, během které proběhlo řízení o udělení mezinárodní ochrany; stěžovatel tedy pobýval na území České republiky delší dobu legálně a jeho situace se blíží „prostému“ nelegálnímu pobytu. Kasační námitka není důvodná.

[18] Není sporu, že dne 25. 4. 2015 požádal stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany, přičemž řízení v této věci bylo ukončeno dne 6. 12. 2016. Tento fakt však nemění nic na skutečnosti, že stěžovatel následně nevycestoval z území, ač mu tato povinnost byla uložena do 12. 1. 2017, a nepodnikl ani žádné kroky pro legalizaci svého pobytu. Pojem „prostý nelegální pobyt“, kterým argumentuje stěžovatel, zákon o pobytu cizinců neobsahuje. Stěžovatel si byl vědom uložení správního vyhoštění, dobrovolně však povinnost vycestovat nerespektoval. Na základě konkrétního jednání a vyjádření stěžovatele v tom smyslu, že nevycestoval, neboť jinak vycestovat nemohl, mohla žalovaná jednoznačně usoudit, že stěžovatel nebude fakticky ochoten území České republiky opustit, ačkoliv mu bylo uloženo správní vyhoštění. Za této situace tak přístup stěžovatele k uložení správního vyhoštění a další skutkové okolnosti, které byly výše zmíněny, zakládaly důvodnou domněnku, že uložení zvláštních opatření za účelem vycestování by bylo neúčelné a vzhledem k poměrům stěžovatele i nemožné a Nejvyšší správní soud má shodně s krajským soudem za to, že bylo zcela legitimní, jestliže žalovaná pojala obavu, že by stěžovatel opětovně nerespektoval ani další povinnosti, které by mu byly uloženy opatřeními ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců.

[19] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 – 38, kterého se stěžovatel sice zcela správně dovolává, nicméně z něj interpretuje nesprávné závěry na svoji situaci, konstatoval: „*Důvody zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, paušálně nevylučují možnost použití zvláštního opatření (§ 123b téhož zákona). Vždy je povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince).*“

[20] Z rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu je tedy zjevné, že je vyloučeno, aby žalovaná přistoupila k vyloučení zvláštního opatření, aniž by přihlížela ke konkrétním okolnostem každého případu, což platí i v případě důvodů zajištění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

[21] V projednávané věci žalovaná a potažmo krajský soud závěry citovaného usnesení rozšířeného senátu respektovaly. Posouzením možnosti uložení alternativních opatření k zajištění stěžovatele se náležitě zabývaly a své závěry přezkoumatelným způsobem odůvodnily. Nejvyšší správní soud považuje odůvodnění žalované i krajského soudu za dostatečné.

[22] Ze všech shora vyložených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

[23] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalované náklady řízení přesahující jeho běžnou správní činnost nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalované náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

[24] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 17. 5. 2017, č. j. 29 A 3/2017 – 20, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Ing. Jakub Backa. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta částkou 6200 Kč za dva úkony právní služby (podání kasační stížnosti a porada s klientem přesahující jednu hodinu doložená potvrzením na č. listu 4 spisu), dále přiznal paušální náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. c), d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 6800 Kč. Tuto částku pak soud zvýšil podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku 1428 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je zástupce stěžovatele jako plátce povinen odvést. Celková výše odměny za zastupování v řízení před Nejvyšším správním soudem činí 8228 Kč; tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu